

HARBIY OLIY O'QUV YURTLARI KURSANTLARINING MA'NAVIY-AXLOQIY KAMOLOTINI YUKSALTIRISH BO'YICHA EKSPERIMENTAL TADQIQOTLARNING TASHKILIY -USLUBIY ASOSLARI

*Axborot-kommunikatsiya texnologiyalari
va aloqa harbiy instituti dotsent*

**Abduganiyev Shuxrat Abdug'ani o'g'li
Qosimov Xaydar Jabbarovich**

Annotatsiya: Maqolada muhim ilmiy-pedagogik muammo bo'lgan bo'lajak ofitserlarda ma'naviy-axloqiy fazilatlarining namoyon bo'lishi batafsil yoritilgan bo'lib, ushbu muammoni hal qilishda ta'lim jarayoniga axloqiy va ma'naviy jihatlarining integratsiyasi ko'rib chiqiladi.

Kalit so'zlar: ma'naviy-axloqiy fazilatlar, ma'naviy-axloqiy xislatlar, axloqiy masalalar, o'quv jarayoni, ma'naviy kamolot, yuksak ma'naviyat, oliy harbiy ta'lim muassasalari, harbiy xizmatchilar, milliy meros, ezgulik, rahmdillik va an'analar.

Abstract: The article describes in detail the manifestation of spiritual and moral qualities in future officers, which is an important scientific and pedagogical problem; in solving this problem, the integration of moral and spiritual aspects in the educational process is considered.

Key words: spiritual and moral qualities, spiritual and moral qualities, moral issues, educational process, spiritual maturity, high spirituality, higher military educational institutions, military personnel, national heritage, goodness, compassion and traditions.

Harbiy oliy o'quv yurtlarida kursantlarning ma'naviy-axloqiy kamolotini yuksaltirish bo'yicha yeksperimental tadqiqotlarning tashkiliy-metodik asoslari harbiy xizmatni o'tashning o'ziga xos xususiyatlarini hisobga olgan holda tizimli yondashuvga, zamonaviy uslubiy yondashuvlardan foydalanishga asoslanishi kerak. Mana bir nechta asosiy tamoyillar:

Tadqiqotning maqsad va vazifalarini shakllantirish: Kursantlarning ma'naviy-axloqiy yetukligining hozirgi darajasini tahlil qilish, uning shakllanishiga ta'sir qiluvchi

omillarni aniqlash va samarali faoliyatni rivojlantirishga qaratilgan bo'lishi kerak bo'lgan tadqiqotning maqsad va vazifalarini aniq belgilash kerak. oshirish usullari.

Tadqiqot usullarini tanlash: Kursantlarning ma'naviy-axloqiy kamolotini yuksaltirishga qaratilgan tadqiqotlarda ma'lumotlarni to'plash va tahlil qilishning turli usullaridan, jumladan so'rovlar, anketalar, suhbatlar, kuzatishlar, shuningdek, ma'lumotlarni tahlil qilishning statistik usullaridan foydalanish muhim ahamiyatga yega.

Yeksperimental dasturlarni ishlab chiqish: tadqiqot natijalarini dastlabki tahlil qilish asosida kursantlarning ma'naviy-axloqiy kamolotini oshirishga qaratilgan yeksperimental dasturlar ishlab chiqilishi kerak. Ushbu dasturlar o'quv kurslari, treninglar, seminarlar, amaliy mashg'ulotlar va boshqa tadbirlarni o'z ichiga olishi mumkin.

Natijalarni monitoring qilish va baholash: Sinov dasturlarini amalga oshirishni tizimli ravishda monitoring qilish va ularning samaradorligini baholash muhim ahamiyatga yega. Bu turli ma'lumotlarni yig'ish usullari, shuningdek, yekspert baholashlari va ishtirokchilarning o'zini o'zi baholashlari yordamida amalga oshirilishi mumkin.

Usul va yondashuvlarni moslashtirish: Yeksperimental dasturlarni ishlab chiqish va amalga oshirishda harbiy xizmatning o'ziga xos xususiyatlarini va tinglovchilarning xususiyatlarini hisobga olish kerak. Usul va yondashuvlar harbiy universitetlarda kursantlarning yehtiyojlari va xususiyatlariga moslashtirilishi kerak.

Natijalarni hujjatlashtirish va tahlil qilish: Olingan ma'lumotlar va tadqiqot natijalari asosiy tendensiyalarni, yaxshi amaliyotlarni va yanada takomillashtirish yo'nalishlarini aniqlash uchun hujjatlashtirilishi va tahlil qilinishi kerak.

Mazkur tashkiliy-uslubiy asoslar oliy harbiy ta'lim muassasalari kursantlarining ma'naviy-axloqiy kamolotini yuksaltirish bo'yicha yeksperimental tadqiqot ishlarini samarali olib borish va bu borada samarali ta'lim va tarbiya dasturlarini ishlab chiqishga xizmat qiladi. O'zbekiston mustaqillikni qo'lga kiritgan dastlabki kunlardan boshlab, milliy g'oya va mafkura, mustaqillik g'oyalarini aholining keng qatlamlari ongiga singdirish, ta'lim, madaniyat, san'at, ma'naviy-ma'rifiy ishlar targ'iboti masalalariga

alohida e'tibor qaratish, yuksak ma'naviyatli barkamol shaxslarni tarbiyalashni davlat siyosati yo'nalishlarining biri sifatida ahamiyat berib kelinmoqda.

Yoshlarga oid davlat siyosati - davlat tomonidan amalga oshiriladigan hamda yoshlarni ijtimoiy jihatdan shakllantirish va ularning intellektual, ijodiy va boshqa yo'nalishdagi salohiyatini kamol toptirish uchun shart-sharoitlar yaratilishini ko'zda tutadigan ijtimoiy-iqtisodiy, tashkiliy va huquqiy chora-tadbirlar tizimidir [1].

Mamlakatimizda yoshlarni vatanparvarlik, milliy an'ana va qadriyatlarimizga hurmat ruhida tarbiyalash, ma'naviy yetuk va jismonan sog'lom barkamol avlodni voyaga yetkazish, ularning huquq va manfaatlarini himoya qilish borasida muayyan ishlar amalga oshirildi. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2014 yil 6 fevralda "O'zbekistonda yoshlarga oid davlat siyosatini amalga oshirishning qo'shimcha chora-tadbirlari to'g'risida"gi 2124-sonli Qarori, 2016 yil 14 sentabrda O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "Yoshlarga oid davlat siyosati to'g'risida"gi Qonuni, 2017 yil 5 iyulda O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "Yoshlarga oid davlat siyosati samaradorligini oshirish va O'zbekiston yoshlar ittifoqi faoliyatini qo'llab-quvvatlash to'g'risida"gi PF-5106-sonli Farmonlari chiqarildi.

Qolaversa, Qurolli kuchlarda kadrlarni tayyorlash bo'yicha bir qator me'yoriy-huquqiy xujjatlar qabul qilindi. Xususan, 2017 yil 10 maydagi Mudofaa hamda Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligi hamkorligida "Oliy harbiy ta'lim" Nizomi, 2017 yil 09 iyundagi № 16/32 "Harbiy ta'lim yo'nalishida Davlat ta'lim standarti", 8 may 2017 yildagi "O'zbekiston Respublikasi Qurolli kuchlari akademiyasi³" Nizomi, Mudofaa vazirining 30 may 2017 yildagi № 526 sonli buyrug'i "Ofitser pedagog-o'qituvchilar tarkibini lavozimlarga tayinlash tizimi Nizomi", 12 sentabr 2017 yildagi № 932 sonli "Harbiy pedagog kadrlarni harbiy qismlarda amaliyot o'tash to'g'risidagi" Nizomi va ularning faoliyatini natijalarini reyting baholash Nizomi ishlab chiqildi [2]. Xususan, O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2017 yil 11 apreldagi № 2882 sonli "O'zbekiston Respublikasi Mudofaa vazirligi qo'shinlari Oliy harbiy bilim yurtlarida harbiy kadrlarni tayyorlash tizimini takomillashtirish chora tadbirlari to'g'risidagi" qarorida ham ofitser kadrlarni tayyorlash uchun yangicha yondashuvlar, ularga o'ziga xos talablar qo'yilishi bu tizimni yanada rivojlanishi uchun yana bir qadam bo'ldi.

Undan tashqari, Mudofaa vazirining 2017 yil 8 maydagi № 455 buyrug‘iga asosan, “O‘zbekiston Respublikasi Qurolli Kuchlar Akademiyasi” nizomi ishlab chiqildi va amaliyotga tadbiq etildi [3]. Unda ofitserlarni tayyorlashga juda ham katta e‘tibor berilganligi bilan ahamiyatlidir. Jumladan, ushbu xujjatda Akademiyaning asosiy vazifalari, maqsadi eski xujjatlarga nisbatan chuqurroq va keng yoritilgan holda bayon etilgan. Masalan, Akademiyaning asosiy maqsadi vaziyatning har qanday sharoitlarida tezkor nostandart qarorlarni qabul qiladigan, qo‘shinlarni samarali boshqara oladigan va yuqori mahoratga ega, keng dunyoqarash, yetuk ma‘naviy-ma‘rifiy sifatlarga ega, harbiy professional bilimlarni chuqur biladigan va o‘zlashtirgan, hamda tahliliy fikrlash qobiliyatiga ega, intellektual jihatdan rivojlangan, eng asosiysi Vatanga sodiq ofitser kadrlarni tayyorlashdan iborat.

Xujjatda vazifalari quyidagicha keltirilgan:

“Bakalavr” akademik darajasiga ega, to‘rt yillik o‘qitish bazasi asosida taktik bo‘g‘indagi ofitser kadrlarni tayyorlash va “magistr” akademik darajasiga ega, ikki yillik o‘qitish bazasi asosida operativ-taktik bo‘g‘indagi boshqaruv sohasi ofitser kadrlarni tayyorlash;

Harbiy fan salohiyatini oshirish maqsadida harbiy ilmiy va imiy pedogogik kadrlarni tayyorlash;

Qurolli kuchlar tizimidagi taktik ofitserlar, operativ strategik bo‘g‘indagi ofitser va general larni belgilangan muddatda o‘qitish, qayta tayyorlash va malakasini oshirish;

pedagogik kadrlarni uslubiy tayorlash va boshqa harbiy muassasalarni o‘quv-uslubiyatini ta‘minlash;

- mudofaa kurilishida olib borilayotgan ilmiy izlanishlarni koordinatsiya qilish va harbiy qurilish yo‘nalishida tizimli ilmiy izlanishlarni olib borish;

kursant va tinglovchilarda faol hayotiy pozitsiyani, vatanparvarlik, vatanni taqdiriga, dahlsizliga, havfsizligini ta‘minlash javobgarligini shakllantirish va rivojlantirish, xamda huquqiy bilimini, madaniyatini yuksaltirish va boshqalar¹.

Shu bilan birgalikda, xujjatda Akademiya boshqa Oliy harbiy ta‘lim muassasalarining faoliyatini o‘quv-uslubiy kuzatuvini quyidagi tartibda olib boradi:

- o‘quv - tarbiyaviy jarayon yo‘nalishlari bo‘yicha uslubiy ko‘maklashuv;
- me‘yoriy-huquqiy va o‘quv-uslubiy ta‘minot;
- o‘quv-uslubiy, ilmiy va tarbiyaga oid tadbirlarga faol jalb qilish;
- qo‘shinlar jangovar tayyorgarligi va OHTM bitiruvchilarining faoliyatini o‘rganilgan tajribani ommalashtirish.

Shuningdek, Nizomga asosan, Akademiya Qurolli Kuchlar islohotlarining dolzarb yo‘nalishlari etib, bir qator vazirlik va idoralar, hamda OHBYu taklif va tavsiyalarni tadbiq etadi.

Shu bilan birgalikda, 2018 yilda “Oliy harbiy ta‘lim muassasalarining tayanch Nizomi” ishlab chiqildi va unga ko‘ra Oliy harbiy ta‘lim muassasalarining tayanch ta‘lim muassasasi hisoblanib, u asosiy, oliy va oliy ta‘limdan keyingi harbiy ta‘lim dasturi asosida ofitser kadrlarni tayyorlash amalga oshiralayotgan, zamonaviy ta‘lim resurslaridan foydalangan holda (yuqori malakali pedagog kadrlar va zamonaviy o‘quv moddiy-texnik baza) va boshqa Oliy harbiy ta‘lim muassasalari ta‘lim faoliyatini uslubiy yo‘naltirish funksiyasi asosida amalga oshiriladi. Qolaversa xujjatga ko‘ra, Oliy harbiy ta‘lim muassasalarining tayanchi to‘g‘risidagi statusni o‘zlashtirish va rad etish, ta‘lim muassasasining faoliyatini aniqlab beruvchi amaldagi huquqiy xujjatlarni o‘zgartirishiga olib keladi, ammo ta‘lim muassasasini tashkiliy-shtat tuzulishini o‘zgartirishga asos bo‘la olmaydi. Shuningdek, Qurolli Kuchlar Akademiyasi O‘zbekiston Respublikasi Mudofaa vazirligi ofitserlarni tayyorlash tizimiga kiruvchi boshqa ta‘lim muassasalari faoliyatining yo‘nalishi va asosiy vazifalarini belgilab beradi.

Unga ko‘ra, OHTM va baza buyicha O‘zbekiston Respublikasi Mudofaa vazirligi ofitserlarni tayyorlash tizimiga kiruvchi boshqa ta‘lim muassasalari faoliyatining asosiy yo‘nalishi va vazifalari quyidagilardan iborat:

harbiy fan sohasida ilmiy-pedagogik va harbiy-ilmiy kadrlarni tayyorlash, ta‘lim yo‘nalishi va belgilangan harbiy maxsus o‘qitish orqali ofitser kadrlarni tayyorlashga amaliy ko‘maklashish;

ofitserlar tarkibini malakasini oshirish va qayta tayyorlash buyicha Davlat talablari, oliy harbiy ta‘limda Davlat ta‘lim standarti talablari, harbiy san’atning

rivojlanish tendensiyalari, Qurolli Kuchlarni isloh etishning ustuvor vazifalarini hisobga olgan holda o'quv fanlarni dasturi va o'quv rejalarni ishlab chiqishga uslubiy va konsultativ yordam berish;

o'quv fanlari dasturi va o'quv rejalarni bajarilishini ta'minlash, o'quv uslubiy va ilmiy adabiyotlarni ishlab chiqishga uslubiy yo'naltirish;

- axborot –kommunikatsion tizim va trenajyor majmualar, zamonaviy texnik o'qitish vositalaridan samarali foydalanish, simulyatsiya va modellashtirish vositalari, o'qitishning innovatsion uslub va shakllarini qo'llash, o'quv tarbiyaviy jarayonda tarbiya va

o'qitishning ilg'or pedagogik texnologiyalarini joriy qilish, shuningdek, ilmiy tadqiqot tashkilotlari bilan hamkorlik qilish, ta'lim muassasalari bilan birgalikda hamkorlikdagi harakatlarni olib borish;

- ta'lim muassasalarini o'qituvchi-pedagoglar tarkibi hamda ilmiy va ilmiy-pedagog darajadagi rahbarlarning maxsus, uslubiy va professional darajalarini oshirishga ko'maklashish;

- ilmiy-tadqiqot markazlari va milliy hamda xorijiy ta'lim muassasalari bilan ilmiy tadqiqotlarni hamkorlikda olib borish buyicha yordam ko'rsatish;

- OHTM tayanchi javobgarlik sohasiga kiruvchi ta'lim muassasalari huquqiy bazalarini takomillashtirish [4].

O'zbekiston Respublikasining "Yoshlarga oid davlat siyosati to'g'risida"gi Qonuni bugungi davr talablariga mos ravishda har tomonlama barkamol, mustaqil fikrlaydigan, mamlakatimiz istiqboli uchun mas'uliyatni o'z zimmasiga olishga qodir, tashabbuskor, xalq manfaati yo'lida bor salohiyatini safarbar qiladigan, shijoatli yoshlarni tarbiyalash, ularning intellektual va ijodiy salohiyatini ro'yobga chiqarish uchun mustahkam huquqiy poydevor yaratdi. Ushbu Qonun hujjatlarining barchasida yoshlarni ma'naviy yuksak, barkamol shaxs bo'lib voyaga etishlari uchun barcha shart-sharoitlar belgilab qo'yilgan. Ularda ko'zga tutilgan maqsadlarga erishish uchun bugun ma'rifatchi ziyolilarimiz ishtirokida "Adabiyotga e'tibor – ma'naviyatga, kelajakka e'tibor" shiori ostida "Men sevib o'qigan kitob" va "Eng yaxshi kitobxon" respublika tanlovlarini, "Kitob bayrami" va "Bolalar kitoblari" an'anaviy respublika festivallari,

“Biz Vatanga tayanchmiz”, “Bizning eng katta tayanchimiz va suyanchimiz, hal qiluvchi kuchimiz yoshlar” shiorlari ostidagi aksiyalar, “Adabiyot va san’at – shaxs ma’naviyatini boyitish va yuksaltirish omili” mavzusida yozuvchilar, shoirlar, san’atkorlar, adabiyotshunos olimlar ishtirokida uchrashuvlar tashkil qilinib, o’tkazib kelinmoqda. O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti tashabbusi bilan “O‘zbekiston Respublikasi Innovatsion rivojlanish vazirligi” tashkil qilindi. 2017 yil 29 noyabr O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining O‘zbekiston Respublikasi Innovatsion rivojlanish vazirligini tashkil etish to‘g‘risidagi PF-5264-sonli Farmonida belgilangan yo‘nalishlarda ham aynan yoshlarga alohida urg‘u berilgan. Jumladan, hududlar ijtimoiy-iqtisodiy salohiyatining barqaror o‘sishi, shuningdek, aholining hayot darajasi va farovonligi yuksalishi uchun zarur sharoitlarni ta’minlashga qodir bo‘lgan fan va innovatsiya faoliyatini rivojlantirishning zamonaviy infratuzilmasini shakllantirish;

innovatsion g‘oyalar va texnologiyalarni ishlab chiqish va joriy etish sohasiga investitsiyalarni keng jalb etish, ularning yanada rivojlanishini ta’minlovchi normativ-huquqiy bazani takomillashtirish;

ilmiy-tadqiqot va innovatsiya faoliyatini, eng avvalo, yosh avlodning ijodiy g‘oyalari va ishlanmalarini har tomonlama qo‘llab-quvvatlash hamda rag‘batlantirish, shuningdek, ushbu faoliyatda iqtidorli yoshlar faol ishtirok etishi uchun qulay sharoitlar yaratish va boshqalar nazarda tutilgan [5].

O‘zbekistonda bugungi kunda yurt tinchligi va farovonligini ta’minlash, ma’naviyatni yuksaltirish maqsadida siyosat olib borilmoqda ekan, bugungi yosh avlodni shunga munosib ravishda tarbiyalamoq lozim.

2018 yil 14 avgustda O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining “Yoshlarni ma’naviy-axloqiy va jismoniy barkamol etib tarbiyalash, ularga ta’lim-tarbiya berish tizimini sifat jihatidan yangi bosqichga ko‘tarish chora-tadbirlari to‘g‘risida”gi Qarori chiqarilib, unga ko‘ra, barkamol avlodni shakllantirish, yoshlarni ma’naviy-axloqiy va jismonan sog‘lom etib tarbiyalash, ularni olib borilayotgan islohotlarning faol ishtirokchisiga aylantirishga qaratilgan chora-tadbirlarning izchil amalga oshirilishi yo‘lga qo‘yildi.

Jumladan, maktabgacha ta'limning zamonaviy tizimi, 11 yillik umumiy o'rta ta'lim joriy qilindi, zamonaviy oliy ta'lim muassasalari hamda nufuzli xorijiy universitetlarning filiallari tashkil etilmoqda.

Yoshlarning bandligini ta'minlash va ularni tadbirkorlik faoliyatiga keng jalb qilish bo'yicha ishlarni mutlaqo yangi tizim asosida tashkil etish va amalga oshirish maqsadida "Yoshlar – kelajagimiz" Davlat dasturi qabul qilindi.

Ma'naviyat - bu inson ongining eng yuqori darajasi va sog'lom tafakkur qilish usuli hisoblanadi. Shu o'rinda biz ma'naviyat tushunchasini yuqori darajasiga chiqish jarayonini ma'naviy kamolot bosqichi deb nomlasak to'g'ri bo'ladi. Ma'naviy kamolotga erishgan sari har bir inson o'z xatolarini va yomon ishlarini tushuna boshlaydi. Yaxshilikni yomonlikdan, haqiqatni yolg'ondan ajratadi. Ayni vaqtda ma'naviy kamolot ko'plab muammolarni bartaraf etishning kaliti sifatida maydonga chiqmoqda. Buni biz tarixiy, falsafiy va axloqiy merosimizni chuqur o'rganish orqali ham bilishimiz mumkin. Tarixiy adabiyotlarimizning aksariyatida jamiyat taraqqiyoti komil insonlar bilan belgilanishi aks etgan. Shu nuqtai-nazardan qaraganimizda yuksak ma'naviyatli insonlarni tarbiyalash jamiyatimiz oldidagi muhim va dolzarb vazifa ekanligiga yana bir bor iqror bo'lamiz.

Hozirgi kunda ma'naviy-axloqiy inqiroz tufayli ba'zi insonlar o'z erkinligi yo'qotish chegarasiga kelib qoldi. Ma'naviyat kamolotga intilish esa bunday ma'naviy-axloqiy inqirozni oldini olishda muhim omil bo'lib xizmat qiladi. Shaxsning hayotiy rejalari ham, shuningdek, jamiyat taraqqiyoti istiqbollarini belgilash ham ma'naviy kamolot ustuvor ahamiyat kasb etadi. Zero, ma'naviy kamolotga erishishga qaratilgan ezgu maqsadlar va ideallar hayotimizni takrorlanmas va jozibali qiladi. Ular hayotimizning barqaror taraqqiyotini ta'minlaydi. Chunki odamlar o'z hayotlarini ana shu ezgu ma'naviy-axloqiy maqsadlarga moslab, muvofiqlashtirib yashaydilar.

Ma'naviy kamolotning o'zini ham, boshqalarni ham bostirishda emas, balki o'z-o'ziga va atrof dunyo bilan muvofiqlikda yashashga o'rgatadi. Bunda ma'naviy-axloqiy yuksaklikka intilish inson kamolotini ta'minlaydi, uni eski aqida va stereotiplardan tozalashga, hozirgi zamon maqsadlariga mos istiqbol yo'llariga boshlashga xizmat qiladi. Bundan tashqari, tinchlikni barqarorlashtirish, ekologik xavfning oldini olish,

davlatlararo va etnik nizolarga chek qo'yish, ommaviy qirg'in qurollarini ishlab chiqarishni yo'q qilish, terrorizm, genotsid va giyohvandlikning tarqalishiga yo'l qo'ymaslik kabilar umumbashariy muammoga aylanib bormoqdaki, bu jarayon ham bevosita ma'naviy kamolotga erishish masalasiga oqilona munosabatda bo'lishni talab etadi. "Ayniqsa, XX asrda, - deb yozadilar S.Shermuxamedov va A. Ochildiev, - sanoatda, transportda, aloqa vositalarida ro'y bergan buyuk o'zgarishlar bu jarayonni yanada shitob bilan kechishini keltirib chiqaradi va madaniyatning deyarli barcha sohalarini qamrab oldi. Ammo, vaqt bu jarayonlarning ziddiyatli ekanligini ham ko'rsatdiki, u ayrim hollarda keng tarqalgan va nisbatan kuchli taraqqiy qilgan madaniyatlarni siqib chiqarganligida ko'rinadi. Bunday ziddiyat, nafaqat ayrim milliy madaniyatlar o'rtasida, balki jahonning ikki madaniy qutbiga mansub bo'lgan Sharq va G'arb madaniyati o'rtasida ham kelib chiqdi. Bu Sharq xalqlari hayotiga G'arb turmush tarzi madaniyati andozalarining (standartlarining), ularni targ'ib va tashviq qiluvchi adabiyot, san'at, kino asarlarining keng ko'lamda kirib kelishi, ko'pgina hollarda milliy hayotda ularning ustuvor rol o'ynay boshlaganligi tufayli sodir bo'lmoqda".

Chunki, globallashuv va texnogen sivilizatsiya ma'naviy-axloqiy kamolotga erishish mezonlari asosida tashkil etilsagina insoniyatga xizmat qiladi. Zero, yuksak ma'naviyatli insonlarga hayotining nihoyaviy asoslarini rivojlantirish, ular hulqining motivlarini aniqlash, har birimizning faoliyatimiz bizning boshqa odamlar bilan munosobatimizga bog'liq ekanligi ko'rsatib beraoladi. Chunki har bir odamning hayot dunyosi shunday tuzilganki, u o'z ma'naviy-axloqiy tarbiyasi orqali bir tomondan, o'zining individualligini namoyon qiladi va o'z hulq-atvorini erkinligini ta'minlaydi, ikkinchi tomondan esa-u o'zining fikr va hohishlarini boshqa odamlarga yaxshilik qilishga yo'naltiradi. Bunday hayotiy ana'nalar yuksak ma'naviyatga ega bo'lgan insonlarning hayotining ma'nosini tashkil etadi.

Umuman olganda, inson tarbiyasida ma'naviy kamolotga erishish alohida ahamiyatga egadir. Ma'naviy kamolot deganda har bir shaxsdagi u mansub bo'lgan xalq va millat, qolaversa, butun insoniyatga xos bo'lgan eng yaxshi, asrlar davomida hayotda o'zini oqlab, ko'pchilik tomonidan e'tirof etilib, bezavol yashab kelayotgan axloqiy-ma'naviy fazilatlarning zamon talablari asosida mujassamlashuvi tushuniladi. Ma'naviy yetuklik esa

yosh avlod tarbiyasining o‘zak qismini vijdon uyg‘oqligi tashkil etib, vatanparvarlik, fidoyilik, daxldorlik, el-yurtga sodiqlik, milliy g‘ururga egalik, davlat siyosatiga xayrxohlik tushunchalari bu fazilatning tayanch nuqtalari hisoblanadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

[1]. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2017 yil 5 iyuldagi “Yoshlarga oid davlat siyosati samaradorligini oshirish va O‘zbekiston yoshlar ittifoqi faoliyatini qo‘llab-quvvatlash to‘g‘risida”gi PF-5106-sonli Farmoni.

2]. “O‘zbekiston Respublikasi Qurolli Kuchlar Akademiyasi” nizomi O‘R MV № 455 sonli buyrug‘i 2017 yil 8 may. // Lex.uz.

[3]. “Oliy harbiy ta’lim muassasalarning tayanch Nizomi”. 2018 yil 07.02., 10-12 betlar.

[4]. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining O‘zbekiston Respublikasi Innovatsion rivojlanish vazirligini tashkil etish to‘g‘risidagi PF-5264-sonli Farmoni. 2017 yil 29 noyabr. Qonun hujjatlari ma’lumotlari milliy bazasi, 01.12.2017 y., 06/17/5264/0339-son).